

VÕRU MUUSIKAKOOL

TAVAÕPPE PUHKPILLIDE ÕPPEKAVA

1. EESMÄRGID

Klassikalise muusika tavaõppe õppekava rakendamine annab lastele ja noortele võimaluse saada ülevaatlik muusikaajaloo tundmine, elementaarne muusikaline kirjaoskus ja hea pillimänguoskus. Muusikaõpingute abil avardatakse õppurite silmaringi, hoitakse ja õhutatakse muusikahuvi, et aidata orienteeruda eri ajastute muusikastiilides, kontserdikülastaja ja harrastusmuusikuna.

Nominaalne õpiaeg kestab 7 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

2. ÕPPEAINETE LOETELU

õppeained	noorem aste				vanem aste		
	I tase		II tase		III tase		
	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	3. aasta
põhipill	1	1	1	1	1	1	1
solfedžo	1	1	1	1	1	1	1
muusikalugu				1	1	1	1
koosmusitseerimine			1	1	1	1	1
lisapill*				0,5	0,5	0,5	0,5

* valikaine

3. AINEKAVAD

3.1. Õppeaine nimetus: PLOKKFLÖÖT

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund jaotatuna kahe korra peale nädalas (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Kujundada õpilastel elementaarseid tehnilisi oskusi, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima plokkflööti kui soolo- ja ansamblipilli.

Õppeaine programm

I tase

1. õppeaasta

C-duur 1/4-nootides, MM=60. Lastelaulud, rahvalaulud, koraalid. Kohustuslik - 5 pala. Variatsioonid, improvisatsioon.

Õppeaastas vähemalt üks esinemine.

2. õppeaasta

D-duur 1/4- ja 1/8-nootides, MM=60, detaše ja legato. Kk 1/4- ja 1/8-nootides detaše ja legato. d-moll samad mänguvõtted, ainult loomulik moll.

C-duur 1,5 oktaavi 1/4- ja 1/8-nootides, MM=60, detaše ja legato. Kk 1/4- ja 1/8-nootides, detaše ja legato, 3-arpedžo. F-duur 1 oktaav, samad mänguvõtted.

Lastelaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud ja tantsud. Kohustuslik – 5 pala. Variatsioonid, improvisatsioon.

Õppeaastas vähemalt kaks esinemist.

Nõuded lõpetamisele:

hindelisel arvestusel esitada kaks eriilmelist pala

Repertuaari näited:

17. saj Englise maskitants

17. saj Tantsulaul

J. S. Bach Menuett

II tase

1. õppeaasta

G-duur - samad mänguvõtted; g-moll - samad mänguvõtted. C-duur, D-duur, d-moll, F-duur - samad mänguvõtted. Lastelaulud, eesti ja teiste rahvaste laulud ja pillilood, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud, tantsud ja süüdid. Kohustuslik - 6 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

Õppeaastas vähemalt kaks esinemist.

2. õppeaasta

e-moll - samad mänguvõtted; a-moll - samad mänguvõtted. Kordamine: C F d G e D a g - samad mänguvõtted + V7 in C in g. Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, keskaja laulud, renessansslaulud, tantsud ja süüdid, barokktantsud, sonaadi osad, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest. Kohustuslik – 6 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

Õppeaastas vähemalt kaks esinemist.

Nõuded lõpetamisele:

eksamil esitada kolm eriilmelist pala

Repertuaari näited:

Praetorius Bransles de la royne

16. saj Sellingeri ringtants

Holborne Noeli hüppetants

III tase

1. õppeaasta

B-duur - samad mänguvõtted. C-duur - 2 oktaavi. Kordamine: C F d G e B g a. Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, renessansslaulud, tantsud, süüdid, barokktantsud, sonaadi osad, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest. Kohustuslik - 6 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

Õppeaastas vähemalt kaks esinemist.

2. õppeaasta

h-moll - samad mänguvõtted. Kordamine: C a F d G e B g D h VII7 in a, in g. Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, keskaja tantsud, renessansslaulud, tantsud ja süüdid, barokktantsud, sonaadid, kontserdid, nüüdisaegne plokkflöödimuusika, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest. Kohustuslik - 6 pala. Variatsioon, improvisatsioon.

Õppeaastas vähemalt kaks esinemist.

3. õppeaasta

Läbivõetud heliredelite kordamine. Eesti ja teiste rahvaste folkloor, koraalid, keskaja tantsud, renessanss-süüdid, barokktantsud, sonaadid, kontserdid, teemad muusikaliteratuuri tähtteostest, nüüdisaegne plokkflöödimuusika. Variatsioon, improvisatsioon.

Õppeaastas vähemalt 2 esinemist.

Nõuded lõpetamisele:

eksamil, mis on kooli lõpueksam, tuleb esitada kolm pala, sh üks ansamblipala ja võib olla üks suurvorm

Repertuaari näited:

J. Hook Sonaat G-duur

R. Valentine. 12 sonaati nr. 1-6

J. B. (John) Loillet. 6 sonaati

Ph. de Lavigne. 6 sonaati nr. 5 ja 6

Õppematerjal:

H. Vaabel Repertuaari plokkflöödimängu õppimiseks

T. Sepp Plokkflöödi õpik I-V klass

Vene kogumik – Vanamuusikat plokkflöödile. Moskva 1984.

M. Kuivits Mäng ja pillimäng

3.2. Õppeaine nimetus: FLÖÖT

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund jaotatuna kahe korra peale nädalas (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Kujundada õpilastel elementaarseid tehnilisi oskusi, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima flööti kui soolo- ja orkestripilli.

Õppeaine programm

I tase

1. õppeaasta taseme nõuded

Mänguõpetus algab soovitatavalt esimese oktaavi g-st. Aasta jooksul õpitakse 8-10 lihtsat pala, 25 harjutust.

Soovituslik repertuaar: rahva- ja lastelaulud.

Esinemine 1 kord teisel poolaastal.

2. õppeaasta taseme nõuded

Saavutada vaba toon diapsoonis e1-g2.

Aasta jooksul õppida 8-10 pala ja 15-20 harjutust.

Mängida F-duuri ja G-duuri heliredelid ühe oktaavi ulatuses ning lühike kolmkõla pööretega.

Soovitavad kogumikud:

- Hrestomatia dlja fleitõ I-II klassõ DMŠ. Moskva 1976;
- Hrestomatia dlja fleitõ I-III klassõ DMŠ. Moskva 1993;

- Bantai, V- Sipos, E. Easy Performance Pieces for Flute.
- E. Luha – Flöödiõpik algajatele. 1996.

Nõuded taseme lõpetamisel:

hindelisel arvestusel esitada kaks eriilmelist pala

II tase

1. õppeaasta taseme nõuded

Saavutada vaba toon diapsoonis d1-d3.

Aasta jooksul õppida 8-10 pala ja 15 harjutust.

Korrata heliredelid F-duur ja G-duur kood pika kolmkõlaga (murtult). Juurde võtta e-moll ja d-moll. Heliredelite mängimisel kasutada erinevaid strihhe.

Soovitavad kogumikud:

- Hrestomatia dlja fleitõ I-III klassõ DMŠ. Moskva 1993;
- E. Luha. Flöödiõpik algajaile;
- Pietiläinen. Marin huilukoulu ½. (etüüdid);
- Pietiläinen. Marin huilukoulu II osa (palad ja etüüdid);
- Bantai, J – Kovacs, I. Selected Studies for Flute I.

Esinemine vähemalt 2 korda õppeaastas

2. õppeaasta taseme nõuded

Saavutada vaba toon diapsoonis c1-d3.

Aasta jooksul õpitakse 6-8 pala ja 15 harjutust.

Mängida heliredelid kuni kahe märgini. F, G, D, d ja e – mängida kahe oktaavi ulatuses(murtult); I poolaastal lisaks lühike kolmkõla pööretega; teisel poolaastal pikk kolmkõla pööretega.

Soovitavad kogumikud:

- G. Gariboldi. Die ertsen Übungen für Flöte;
- N. Platonov – Škola igrõ na fleite;
- Hrestomatia dlja fleitõ I-III klassõ DMŠ. Moskva 1993

Nõuded taseme lõpetamisel:

eksamil esitada kolm eriilmelist pala, üks neist võib olla ka suurvormi osa

III tase

1. õppeaasta taseme nõuded

Saavutada vaba toon diapsoonis c1- f3

Aasta jooksul mängida 6-8 pala ja 8-10 harjutust.

Mängida heliredeleid kolme märgini.

Soovitavad kogumikud:

- F.Tomaszewski. Wybor etiud na flet;
- Bantai, J – Kovacs, I. Selected Studies for Flute.EMB 1980;
- N. I. Platonov. Škola igrõ na fleite;
- G. Gariboldi. 30 Easy and Progressive Studies for Flute;
- F. Bruk – Kulkuset;
- E. Towarnicki. Szkola na flet I.

Esinemine vähemalt 2 korda õppeaastas

2. õppeaasta taseme nõuded

Saavutada vaba toon diapsoonis c1- a3

Mängida heliredeleid nelja märgini; lisaks kolmkõla pööretega ja dominantseptakordi pikk arpedžo

Aasta jooksul mängida 8-10 etüüdi ja 6-8 pala, millest üks võiks olla sonaadi osa.

Soovitavad repertuaarinäited:

- F. Tomaszewski. Wybor etiud na flet;
- Hrestomatia dlja fleitõ III-IV klassõ DMŠ. Moskva 1971;
- E. Towarnicki. Szkola na flet I;
- J. Vanhal – Sonaat
- B. Marcello – Sonaadid

Esinemine vähemalt 2 korda õppeaastas

3. õppeaasta taseme nõuded

Saavutada vaba toon diapsoonis c1- h3

Mängida heliredelid kuni 4 märgini; lisaks kolmkõla pööretega, dominantseptakord pööretega, vähendatud juhtseptakord ja kromaatileine heliredel.

Aasta jooksul õpitaval on põhirõhk eksamikaval.

Soovitavad kogumikud:

- Hrestomatia dlja fleitõ V klass DMŠ. Moskva1972
- Hrestomatia dlja fleitõ V klass. Kiiev1981
- N. I. Platonov. Škola igrõ na fleite. Moskva 1964 ja 1988;
- Bantai- Kovacs. Selected Studies for Flute (II ja III);
- G.Ph. Telemann – Sonaadid;
- J.S.Bach – Sonaadid

Nõuded taseme lõpetamisel:

eksamil, mis on kooli lõpueksam, tuleb esitada üks sonaadi osa ja kaks erineva iseloomuga pala.

3.3. Õppeaine nimetus: KLARNET

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund jaotatuna kahe korra peale nädalas (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Kujundada õpilastel elementaarseid tehnilisi oskusi, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima klarnetit kui soolo- ja orkestripilli.

Õppeaine programm

I tase

1. õppeaasta taseme nõuded

Taotleda vaba ja kõlavat tooni.

Aasta jooksul mängida kuus kuni kaheksa eriilmelist pala ja kaheksa etüüdi.

Soovituslik repertuaar:

- J. Kaljaspoolik. Andante;
- J. E. Norrbin. Jag lär mej spela klarinett. Del 1 (harjutused 1-100);

- Scott. Progressiive Clarinet Method (harjutused, palad);
- Regi. Klarinetimängu õpetus algajaile. (I osa: harjutused 1-60);
- Ansamblid: A. Scott. Progressive Clarinet Method (duetid);
- Regi. Klarinetimängu õpetus algajaile (I osa: duetid, triod);
- Heliredelid: I poolaastal G-duur ja F- duur ühe oktaavi ulatuses ja toonika kolmkõla. II poolaastal F-duur ja d-moll kahe oktaavi ulatuses ja toonika kolmkõla.

2. õppeaasta taseme nõuded

Pingevaba pillihoid. Hingamine muusikaliste fraaside järgi.

Õppeaasta jooksul tuleb omandada kuus kuni kaheksa eriilmelist pala ja kuni kümme etüüdi.

Soovituslik repertuaar:

- Kogumikust Leichte Vortragsstärke. Klarinette. (J. B. Lully. Menuett; J. S. Bach. Laul; W. A. Mozart. Menuett; D.G. Türk. Ariooso; L.van Beethoven. Saksa tants);
- La Clarinette Classique Volume "A" kogumikust (J. Brahms. L'Homme Au Sable nr 7; H. Purcell. Menuett nr 9; R. Schumann. Meloodia nr 12; W. A. Mozart. Allegretto nr 18);
- Etüüdid: A. Regi. Klarinetimängu õpetus algajaile.(I osa: harjutused 60-100);
- A.Presman. Ljogkie etjudõ dlja klarneta; V. Getmann. Azbuka klarinetista;
- Ansamblid: A. Regi. Klarinetimängu õpetus algajaile. (I osa teine pool);
- Heliredelid: korrata eelmise õppeaasta heliredeleid, juurde võtta B-duur ja g-moll. Lisaks toonika kolmkõlad ja nende pöörded 4 noodi kaupa kahe oktaavi ulatuses.

Nõuded taseme lõpetamisel:

hindelisel arvestusel esitada kaks eriilmelist pala

II tase

1. õppeaasta taseme nõuded

Sisse viia punkteeritud rütm ja kuueteistkümnendikud. Noodilugemiseks kasutada

lihtsamaid palasid esimese ja teise õppeaasta repertuaarist. *Staccato*.

Õppeaasta jooksul tuleb omandada kaheksa kuni kümme erinevat pala ja kuni kümme etüüdi.

Soovituslik repertuaar:

- Kogumikust La Clarniette Classique Volume A (P. Tšaikovski. Vana prantsuse laul ; M. F. Blasino. Grazioso);
- Kogumikust La Clarniette Classique Volume B (L. van Beethoven. Allegretto nr.1; D. Stiebel. Andantino);
- W. A. Mozart. Külantantsud (kogumikust: S. Rozanov. Škola igrõ na klarnete.);
- B. Bartok. Öhtud külas;
- M. Glinka. Põhjatäht (kogumikust: S.Rozanov. Škola igrõ na klarnete.);
- Etüüdid: V. Getman. Azbuka klarinetista (I osa: nr 24-28; II osa: nr 1-10);
- Regi. Klarinetimängu õpetus algajaile. (I osa: nr 100-111; II osa: nr 1-20);
- Heliredelid: korrata eelmise õppeaasta heliredeleid, juurde õppida D-duur ja h-moll. Es-duur ja c-moll koos toonika kolmkõla pööretega. Alustada D⁷ õppimist;
- Ansamblid: A. Regi. Klarinetimängu õpetus algajaile (I osa lõpp; II osa, nr 5, 6, 9); L.van Beethoven. Kevade kutse kolmele klarnetile; M. Knighton. Väike menuett neljale klarnetile).

2. õppeaasta taseme nõuded

Erinevate strihhide kasutamine (*détaché, legato, staccato, tenuto*). Trioolide, sünkoopide jne tutvustamine. Harjutused 6/8, 9/8 ja 12/8 taktimõõdus. Melismide tutvustamine. Noodist lugemisel kasutada teise õppeaasta repertuaari.

Õppeaasta jooksul õppida kaheksa kuni kümme eriilmelist pala ja kaheksa kuni kümme etüüdi.

Soovituslik repertuaar:

- Kogumikust La Clarniette Classique Volume B (L. van Beethoven. Romanss nr 11; J. B. Cramer. Ariette nr 15; G.F. Fuchs. Grazioso nr 20; F. Th. Blatt. Andantiino nr 21; I. Blefel. Menuett nr 21);
- Etüüdid: V. Getman. Azbuka klarnetista (III osa nr 1-20); A. Regi. Klarnetimängu õpetus algajaile (II osa: nr 21-30); A.Štark. 36 ljogkih etjudov dlja klarneta (nr 2-10);
- Ansamblid: A. Regi. Klarnetimängu õpetus algajaile (II osa); W. A. Mozart. Kaks kerget duetti; Balassa-Berkes. Klarinetiskola (I osa: nr 39, 89, 90, 94, 98);
- Heliredelid: eelmise õppeaasta heliredelite kordamine, juurde õppida A-duur ja fis-moll koos kolmkõla pööretega, D7 pöörded, alustada *staccato* õppimist.

Nõuded taseme lõpetamisel:

eksamil esitada kolm eriilmelist pala, üks neist võib olla ka suurvormi osa

III tase

1. õppeaasta taseme nõuded

Eesmärgiks peab olema pingevaba toon. Tutvuda suurvormidega. Noodist mängimiseks kasutada IV õppeaasta repertuaari.

Aasta jooksul õppida 8-10 eriilmelist pala ja 8-10 etüüdi.

Soovituslik repertuaar:

- Palad kogumikust La Clarinette Classique Volume "C" (M. F. Blasius. Andantino; G. F. Fuchs. Menuett ; J. X. Lefevre. Adagio; Ch. Gounod. Serenade);
- G. F. Händel. Aaria variatsioonidega (kogumik: S. Rozanov. Škola igrõ na klarnete);
- J. X. Lefevre. Sonaadid nr 1 ja 2;
- C. M. Weber. Sonatiin;
- Etüüdid: A. Štark. 36 ljogkih etjudob dlja klarneta (nr 10-18); A. Regi. Klarnetimängu õpetus algajaile (II osa: nr 11-45); V. Getman. Azbuka klarnetista (III osa nr 20-350);
- Ansamblid: Balassa-Berkes. Klarinetiskola (I osa: triod, duetid nr 103, 104, 106 ja 107); A. Regi. Klarnetimängu õpetus algajaile (Nr 66, 67 ja 68); F. A. Hofmeister. Duetid;
- Heliredelid: eelmise aasta heliredelite kordamine. Juurde õppida Es –duur ja c-moll; D7 pöörded ja *staccato*.

2. õppeaasta taseme nõuded

Džässrütmidega tutvumine.

Aasta jooksul õppida 8-10 eriilmelist pala (ka suurvormide osi) ja 8-10 etüüdi. Noodist mängimiseks kasutada V õppeaasta repertuaari.

Soovituslik repertuaar:

- Palad kogumikust La Clarniette Classique Volume "C" (C.M. von Weber. Ländler; K. Stamitz. Allemande);
- Palad kogumikust La Clarniette Classique Volume "D" (K. Czerny. Romanss ;
- M. Yost. Allemande; G. F. Fuchs. Rondo; L. van Beethoven. Sonatiin; D. Pezetti. Presto);
- Etüüdid:A. Štark 36 ljogkih etjudov dlja klarneta (nr 19-26); The Developing Clarnietist (nr 1-15);
- Ansamblid: Balassa-Berkes. Klarinetiskola (II osa: duetid nr 7 -10, 19 ja 20);
- Heliredelid: eelmise õppeaasta heliredelite kordamine, D⁷ ja pöörded, *staccato*. Juurde õppida E-duur ja cis- moll.

3. õppeaasta taseme nõuded

Eesmärgiks on omandada tehniliselt vaba ja ilmekas mäng.

Aasta jooksul tuleb mängida 8-10 eriilmelist pala (sealhulgas suurvormi osi) ja 8-10 etüüdi. Soovituslik repertuaar kolmandal õppeaastal:

- Kogumikust La Clarinette Classique Volume "D" (J. H. Fiocco. Allegro ; H. Klose Esperance; J. X. Lefervee. Rondo; Z. Fibich. Pastoraal; G. Gerszler. Ungari tants);
- Etüüdid: A. Štark. 36 ljogkih etjudov dlja klarneta (nr 27-36); The Developing Clarinetist.

Nõuded taseme lõpetamisel:

eksamil, mis on kooli lõpueksam, tuleb esitada neli pala. Näit. lihtsam suurvorm, kaks erineva iseloomuga pala ja koosmäng (duett, trio või ansambel).

3.4. Õppeaine nimetus: SAKSOFON

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund jaotatuna kahe korra peale nädalas (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Kujundada õpilastel elementaarseid tehnilisi oskusi, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima saksofoni kui soolo- ja orkestripilli.

Õppeaine programm

Õppeprotsess jaguneb kolmeks osaks:

- 1) tehniliste oskuste arendamine - töö heliredelite, harjutustega
- 2) töö soolorepertuaariga
- 3) koosmäng

I tase

1. õppeaastal alustatakse õppimist hingamistehnikast, kohe kujundatakse õige suudim. Tähtis on jälgida õpilase kehahoidu (õlad kael ning lõug ei tohi minna pingesse). Hea on alustada ka näiteks pika tooni vilistamisega, kui õpilane oskab vilistada.

Kui on teatud järjepidev hääl saavutatud, alustatakse kohe harjutusi instrumendil. Põhiline õpe toimub alt-saksofonil, erandina võivad vanemad õpilased (13-) alustada ka tenoril.

Kui mõned lihtsamad mänguvõtted on meeles, võiks neid ära kasutades mängida kuulmise järgi mõnd lihtsamat ja tuntud viisi (Ernesaksa "Rongisõit", lastelaulud Hiire-tips, Kus on minu koduke jne.). Samal ajal tuleb ka õppida noodinimed ning proovida tunnetada helilaadi (mis on enamasti mažoor või loomulik minoor). Suudimi, hingamise ja pillihoiuga tuleb tegeleda kogu aeg kuni kooli lõpuni välja, niisiis edaspidi sellest juttu enam ei tule. Ka on tarvis mängida koos teiste pillidega, et juba õppida kuulama muusikapala, mis mitme peale kokku kõlab ning osata endale selles õige koht leida. Enamasti toimub koosmäng koos klaveriga, aga ka teise saksofoniga või mõne teatud löökpilliga. Strihhidest kasutatakse detached ja legatot.

1. õppeaasta jooksul tuleks esineda nii sageli kui võimalik, aga vähemalt kord poolaastas.

Repertuaari näited:

Eesti lihtsamaid lastelaule "Juba linnukesed" ,"Poisid ritta", "Vennad on mul..." "Mutionu" jne.

Fr. Scubert Valss

R. Schumann Meloodia või teisi lihtsamaid 8 kuni 16 – taktilisi palu.

2. õppeaastal tuleb kasutada ära terve pilliulatus, asuda süstemaatiliselt mängima heliredeleid ja kolmkõlasid. Esinemistega sama, mis esimesel aastal, peast mängimine jätkub ja kes on võimeline, see mängib sama pala eri helistikes.

Aasta lõpeb taseme üleminekukontserdiga, kus õpilane esitab peast kaks pala.

Repertuaari näited:

L van Beethoven Šoti tants

W. A. Mozart Kontratants

J. S. Bachi Koraal või teisi mitte alla 16-taktilisi palu.

Nõuded taseme lõpetamisel – hindeline arvestus

- esitada kaks eriilmelist pala

II tase

Heliredelid, sh. kolmkõlad ja arpedžod võimalusel ka D7-akord, näit.C, D,E, F ja d,e. Dünaamilise skaala (ff-pp) harjutused ning harjutused vihikust Hal-Leonard "Essential elements for saxophone"

Repertuaari näiteid:

1. aasta:

L van Beethoven Saksa tants

A. Hatšaturjan Andantino

J. Brahms Petruška

P. Harvey. Rhythmics for sax. (Duetid 1-27)

2. aasta:

W. A. Mozart Contratants

G. Fr. Händel Gavott

V. Tarnopolski Lõbus kahekõne

Trankriptsioonid ans. The Beatles repertuaarist

Oma osa on ka peast mängimisel, vastavalt võimetele, kas näit. eesti lastelaule või tuntud meloodiaid.

Nõuded taseme lõpetamisel:

üleminekueksamil esitatakse kolm erinevate karakteritega pala, millest üks on koosmäng (duett, trio, ansambel).

III tase

Jätkata samade põhimõtete järgi nagu süvaõppeski (vaata süvaõppe saksofoni ainekava) Heliredelitest lisanduvad kuni 5-märgilised ja kromaatiline heliredel. Rohkem rõhku nendel aastatel tuleb panna koosmängule, kas duettide näol või, kui õpilane suudab orkestris mängida, siis on orkestripartiitid paladega võrdväärset.

Nõuded taseme lõpetamisel:

eksamil, mis on kooli lõpueksam, tuleb esitada neli pala. Näit. lihtsam suurvorm, kaks erineva iseloomuga pala ja koosmäng (duett, trio või ansambel).

Tasemenäiteid

1. aasta:

P Tšaikovski Polka

R. Scumann Knecht ruprecht

P. Wedgewood Are you ready!

2. aasta

L van Beethoven Sonatiin
A. Gretšaninov Osad süüdist “Õhtulaulud”
G. F. Händel Menuett /duett)
3. aasta
A. Hala Foxtrott
J. Haydn Sonatiin
P-M Dubois Ratsanik ja Laul emale Provaansi süüdist

3.5. Õppeaine nimetus: VASKPILL

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund jaotatuna kahe korra peale nädalas (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Õhutada armastust muusika vastu nii selle kuulaja kui esitajana. Kujundada õpilastel elementaarseid tehnilisi oskusi, võimaldamaks vaba eneseväljendust muusikas oma instrumendil. Õpetada mängima klarnetit kui soolo- ja orkestripilli.

VASKPILLIDE AINEKAVA TAVAÕPE

Õppeaine nimetus

Trompet
Kornet
Tenor
Bariton
Tromboon
Tuuba

Maht tundides

1 eriala tund nädalas

Õpetuse eesmärgid

Pillimängijaks saamise põhieelduseks on musikaalsus, terane taip ja hea füüsiline ettevalmistus. Eesmärgiks mängu õppimisel ei pea olema mitte niivõrd lihaste jõu kui nende maksimaalse vabaduse saavutamine. Mida tasakaalustatum ja vabam on lihaste töö, seda enam aitavad nad kaasa kvaliteetse tooni ja hea tehnika omandamisel. Õpetaja peab tundma õigeid pillimängu põhimõtteid, et ta suudaks suunata õpilast nii, et õiged mänguvõtted omandataks kiiremini ja väiksema vaevaga. Pillimängu algõpetuse põhimõtteks on: füüsiliselt kergete harjutuste ja repertuaariga, mis ei kurna mänguaparaati, tuleb kindlustada õigete mänguvõtete omandamine. Tundides läbivõetav materjal peab õpilasele olema sedavõrd arusaadav ja jõukohane, et ta ka iseseisvalt töötades suudaks saavutada täiusliku tulemuse.

Eeldused õigete mänguvõtete omandamiseks loob õppeprotsessi algusest alates teadlik ja järjekindel tegelemine igapäevaste harjutustega (hingamis- ja puhumisharjutused, *legaato* harjutused, huulte tööd ja keeletehnikat arendavad harjutused). Nende harjutustega tegelemise eesmärgiks on anda õpilastele mugavuse ja kindluse tunne, mida kogu õppeprotsessi käigus süvendatakse. Tööd harjutustega ei tohi mingil juhul asendada ainult etüüdide ja palade mängimisega, kuna nende erinevus on põhimõtteline: etüüdide mängimisel on õpilase tähelepanu koondatud põhiliselt tehniliste võtete omandamisele seostamisele, harjutustes aga kindla tehnilise võtte täiuslikule omandamisele. Õpilast tuleb õpetada iseseisvalt töötama täie efektiivsusega, kuna lihtsalt tundide kaupa harjutamine on vaid füüsiline pingutus, mis ei taga erilist edu. Kogu harjutuste tasandil tehtava töö eesmärk on saavutada kaunis toon ja ladus

tehnika, et muusikaliselt veenvalt ja väljendusrikkalt esitada muusikateoseid. Muusikateose peab kõigepealt omandama tehniliste harjutuste tasandil. Kunstiline kujund sünnib esmalt mängija kujutluses, mis seejärel omandatud tehniliste võtete baasil edasi antakse.

Soovitav oleks kasutada trompetimängu õpikuid ja palu, sest tenorile, baritonile ja tuubale saadav noodimaterjali hulk on väga piiratud.

Ainekava järgimine ei pea muutuma eesmärgiks omaette. Tähtsaim on taotlus, et pilli mängitaks õigesti ja hästi, nii et see lõpptulemusena pakuks kauneid elamusi ning rahuldust nii õppijale kui õpetajale ja publikule.

Õppeaine programm

I tase

I aasta

Kogu tähelepanu tuleb keskendada õigete mänguvõtete omandamisele, õpetades õpilast õigesti sisse hingama ja puhuma, pilli hoidma ja tooni tekitama. Õiged mänguvõtted tuleb omandada kindlalt ja põhjalikult, areng peab olema loomulik, mitte forsseeritud. Erinevad taktimõõdud, nendevaheline seos ja erinevus (C, 1/4, 1/3, 1/2 taktimõõdud). Mängimine klaveri saatel. Ansamblimäng koos õpetajaga. Harmonia hääle oskuse arendamine, näiteks õpetaja mängib põhimeloodiat ja õpilane teist häält. Rahva- ja lastelaulud sobivas ulatuses ja helistikes. Heliredelid C-, G-, F-duur; a-moll (*detašee, legaato*). Mõisted: detašee, legaato kontsertmeister, intervallid, kaanon, metronoom, pillid, fermaat, ambažuur, atakk, metzzo forte, forte, suurus (keele asendid vokaalide hääldamisel - oo, aa, ee, üü, ii), noodikirja põhialused, diees, bemoll, bekaar.

Tasemenäited:

Trompet, kornet, alt, tenor, bariton, tuuba

Rahva- ja lastelaulud sobivas ulatuses helistikes

Ots, A. Trompetimängu õpetus algajaile. Tallinn, 1985 -I-VI tund.

Ots, A. Trompetikool I. Tallinn, 1996

Varasdy, Nagyván, Sztan. Trompetikool I. Budapest, 1985 - Palad ja harjutused 1- 50

Tšumov, I. Trompetisti esimesed sammud. Moskva, 1990

A.-M Sundberg och B.E. Thore Ehrling Musikab Trumpeten och jag I - palad

Tromboon

Rahva - ja lastelaulud sobivas ulatuses ja helistikes

Uber, D. Metoodika tromboonile I-IV.

Pichaurean, G. Preamble First Album for the Trombonist.

Zeinalova, M. Kogutud etüüdid // Album noorele trombonistile. Moskva, 1987. 1-12 lk.

Soosõrv, T. Trombooniõppe metoodika.

Heliredelid B-,F-duur. Ulatus F-D.

Õppeaasta jooksul kummalgi poolaastal klaveri saatel üks esinemine peast.

Õppeaasta lõpeb üleminekukontserdiga (hindeline), kavas kaks eriilmelist muusikateost.

II aasta

Kogu tähelepanu tuleb jätkuvalt keskendada õigete mänguvõtete kindlale omandamisele.

Jälgida pilli õiget hoidu, õiget hingamist ja puhumist, tegeleda *legaato* harjutustega,

lahtimängimise ja keele (mitte *staccato*) harjutustega. Algteadmised ühevõtte *legaato*

harjutustega. Rahvalaulud ja lastelaulud sobivas ulatuses. Ansamblimäng sobivas koosluses

kaasõpilastega ja õpetajaga. Heliredelid D-, A-, B-duur; h-moll (*detašee, legaato*). Soovitav

vabalt mängida ulatuses C2. Mõisted: *attacca*, *aktsent*, *alla breve*, *coda*, *fine*, , kromaatileine pooltoon ja helirida, unisoon, oktavite nimetused ja tähistused, eeltakt, kordamine ja 1. 2. volt, *denuto*, dünaamika ja tempo terminid, ligatuur, punkteeritud rütm.

Tasemenäited:

Trompet, kornet, alt, tenor, bariton, tuuba

A. Mozart Allegretto

D. Kabalevski Väike polka

L. Gazizov Lõbus jalakäija

Ots A. Trompetimängu õpetus algajaile. Tallinn, 1985 VI-VII tund.

Ots A. Trompetikool II. Tallinn, 1996

Varasy, Nagyivän, Sztan. Trompetikool I. Budapest, 1985 - Palad ja harjutused 50-100

Tšumov L. Trompetisti esimesed sammud Moskva, 1990

Ann-Marie & Barbro Trumpeten och jag . Palad

Gordon G. Playing The Trumpet Part I-II-III

Leiviskä S. Aloita trumetilla

Heikkinen E. Turvat kuntoon

Tromboon

W. A. Mozart. Allegretto

D. Kabalevski. Väike polka

L. G. Gazazov. Lõbus jalakäija

Manzuo, L. Tromboonikool.

Hejda, M. Algõpetus tromboonile.

Zeinalova, M. Album noortele trombonistidele; Kogutud etüüdid; Kogumik Maagiline tromboon.

Heliredelid B-, Es-, As-duur, g-moll. Soovitav mänguulatus F-Es1.

Lisategevused:

Muusikakooli kontserdid, suvekontsert , jõulukontsert, kevadkontsert jne. Osalemine solistina.

Õppeaasta jooksul kummalgil poolaastal üks esinemine.

Õppeaasta lõpeb üleminekukontserdiga (hindeline). Kaks eriilmelist muusikateost.

II tase

I aasta

Jälgida, et ulatuse suurenedes ei ilmneks segavaid pingeid ja kramplikkust, et mängides säiliks mugavuse ja füüsilise vabaduse tunne. Igapäevaste harjutustega arendada puhumise ja *legaato* tehnikat, keeletehnikat, alg-teadmisi *staccatost*. Tegelda punkteeritud rütmide ja kuueteistkümnendikkudega. 6/8, 1/8 taktimõõt. Heliredelid 2 võtmemärgiga (*detašee*, *legaato*, *staccato*, kolmkõla pöörded). Soovitatav vabalt mängida ulatus E2. Ansambli mäng sobivas koosluses kaasõpilastega ja õpetajaga. Mõisted: kvindiring, *sempre-simile*, *ad-libitum*, alteratsioonimärgid, diapasoon, dünaamika õpetus tugevusest ja selle astmetest, *non legaato*, rõhumärgid.

Tasemenäited:

Trompet, kornet, alt, tenor, bariton, tuuba

S. Foster Vana koer

P. Tšaikovski Vana prantsuse lauluke

P. Tšaikovski Vene laul

Ots A. Trompetimängu õpetus algajaile. Tallinn, 1985 VII-VIII tund

Ots A. Trompetikool III

Varasy, Nagyivän, Sztan Trompetikool I. Budapest, 1985 - palad ja harjutused 100 - 150
 Gordon G. Playing The Trumpet
 Leiviskä S. Aloita trumpetilla
 Heikkinen E. Turvat kuntoon
 Usov J. Trompetimängu õpik Moskva, 1991
 Usov J. Kogumik trompetile Moskva, 1980 - palad, ansamblid ja etüüdid
 Mitronov A. Trompetimängu õpik I Leningrad, 1986

Tromboon

P. Tšaikovski. Väike prantsuse lauluke
 J. Haydn. Andante
 J. P. Rameau. Menuett
 Venglovski, V. Igapäevased harjutused; Kogutud etüüdid.
 Gedike, A. Klassikaliste palade kogumik.
 Müller, H. Palade kogumik.
 Colin, C. Suudimi paindlikkus : Mänguulatus F-f1.

Lisategevused:

Osalemine puhkpilli suvelaagrites, Nõmme pasunapäevad, Tallinna trompetipäevad.
 Kontserdid muusikakoolis, suvekontsert, jõulukontsert, kevadkontsert jne. Osalemine solistina.
 Õppeaasta jooksul 2 - 4 esinemist.
 Õppeaasta lõppeb üleminekukontserdiga (hindeline). Kaks eriilmelist muusikateost.

II aasta

Õige mänguvõtte peaks põhiliselt olema omandatud. Tuleb jälgida, et õpilane ei mängiks repertuaari, kus esineb kõrgemaid noote või tehnilisi liike, mida ta pole veel harjutuste tasandil omandanud. Ainult sel viisil saab säilitada õige mänguvõtte. Tähtis on, et omandatud ulatus oleks täiuslikult kasutatud. Kasutada erinevaid strikke: *detache*, *legato*, *staccato*, *tenuto*. Tegelda triooli, sünkoobi, 6/8 ja 9/8 taktimõõduga. Heliredelid 3 võtmemärgiga. Vabalt mängitav ulatus kuni F2. Ansambli mäng sobivas koosluses kaasõpilastega ja õpetajaga. Mõisted: triool, sünkoop, generaalpauk (G.P), repriis, segno.

Tasemenäited:

Trompet, kornet, alt, tenor, bariton, tuuba
 T. Susato Rondo ja Saltarello
 L. van Beethoven Teekonna laul
 W.A. Mozart Valss

Gordon G. Playing The Trumpet
 Leiviskä S. Aloita trumpetilla
 Heikkinen E. Turvat kuntoon
 Usov J. Trompetimängu õpik Moskva, 1991
 Usov J. Kogumik trompetile Moskva, 1980 - palad, ansamblid, etüüdid.
 Mitronov A. Trompetimängu õpik I

Tromboon

Pergolesi. Aaria
 L. van Beethoven. Marsi laul
 Haydn. Andante
 Hering. Etüüdide kogumik.
 Maagiline tromboon : Kogumik.
 Steiner. Trombooni kool : Kogumik. 8-10 pala.

Müller. Palade kogumik.

Feldstein, O'Reilly, J. Jamaha ansambli-orkestri mängu kool.

Lisategevused:

Tugevamad õpilased alustavad mängimist, koos teiste erialade õpilastega orkestrirepertuaari.

Osalemine puhkpilli suvelaagrites, Nõmme pasunapäevad, Tallinna trompetipäevad.

Esinemised muusikakoolis, suvekontsert, jõulukontsert, kevadkontsert jne.

Õppeaasta jooksul 2 -4 esinemist.

Õppeaasta lõppeb eksam-kontserdiga. Kolm eriilmelist muusikateost.

III tase

I aasta

Õpilase arengu tagab järjekindel tegelemine igapäevaste harjutustega, et täiustada tehnilisi oskusi. Tuleb tagada, et õpilase mängus säiliks vabaduse ja mugavuse tunne. 4 võtmemärgiga heliredelid, D7, >VII7, kromaatile heliredel. Vabalt mängitav ulatus kuni G2.

Ansamblimäng sobivas koosluses kaasõpilastega. Mõisted: divisi (div), dominant, subdominant, modulatsioon, melismid, transponeerimine, improvisatsioon, orkestratsioon, kadents, kantileen, konsonants ja dissonants, D7 ja >VII7 akord, kromaatile heliredel, marcato, portamento. Tähtsamad muusikažanrid: rahvalaul, klassikaline muusika, kergemuusika spirituaal, gospel jne.

Tasemenäited:

Trompet, kornet, alt, tenor, bariton, tuuba

V. Stšolokov Muinasjutt

J. Herman Hallo, Dolly

M. Blanter Hällilaul

Gordon G. Playing The Trumpet

Leviskä S. Aloita trumpetilla.

Heikkinen E. Turvat kuntoon

Usov J. Trompetimängu õpik Moskva, 1991

Usov J. Kogumik trompetile Moskva, 1980 - palad, ansamblid, etüüdid

Mitronov A. Trompetimängu õpik I

Vurm V. 45 kerget etüüdi

Hering V. Forty Progressive Etudes

Ots A. Trompetikool III - IV

Tromboon

A. Gedike. Tants

M. Rakov. Laul

G. Bononcini. Rondo

Zeinalova, M. Kogutud etüüdid.

Venglovski, V. Igapäevased harjutused.

Gedike, A. Seatud klassikaliste palade kogumik.

Müller, H. Palade kogumik.

Grigorjev, B. Kogutud etüüdid ja palad.

Lisategevused:

Kontserdid muusikakoolis või mujal, suvekontsert, jõulukontsert, kevadkontsert.

Osalemine puhkpilli suvelaagrites, Nõmme pasunapäevad, Tallinna trompetipäevad.

Osalemine puhkpilliorkestris.

Õppeaasta jooksul 2 -4 esinemist.

Õppeaasta lõppeb üleminekukontserdiga (hindeline). 2 eriilmelist muusikateost.

II aasta

Jätkub töö igapäevaste harjutustega, et täiustada tooni ja mängutehnikat. Ansamblimäng sobivas koosluses kaasõpilastega. 5 võtmemärgiga heliredelid, D7, >VII7, kromaatileine heliredel. Soovitav vabalt mängitav ulatus A2. Mõisted: Muusikavormid - 1-, 2-, 3-osaline vorm, variatsioonivorm, rondo - ja sonaadivorm

Tasemenäited:

Trompet, kornet, alt, tenor, bariton, tuuba

D. Sostakovič Hällilaul

F.Schubert Barkarool

B. Bergolesi Sitsiliana

Gordon G. Playing The Trumpet

Leviskä S. Aloita trumpetilla

Heikinen E. Turvat kuntoon

Usov J. Kogumik trompetile Moskva, 1980

Mitronov A. Trompetimängu õpik Leningrad, 1986

Ots A. Trompetikool IV

S.B. Arban Trompetimängu õpik

Vurm V. Etüüdid

Hrring S. Etüüdid

Tromboon

P. Tsaikovski. Kamarinskaja

M. Glinka. Hispaania laul

D. Sostakovič. Intermezzo

Vengolovski, V. Igapäevased harjutused.

Colin, C. Suudimi paindlikkusharjutused.

Grigorjev, B. Etüüdide ja palade kogumik.

Müller, H. Palade kogumik.

Hering, S. Etüüdide kogumik.

Müller, R. Trombooni tehnika kool.

Lisategevused:

Kontserdid muusikakoolis või mujal, suvekontsert, jõulukontsert, kevadkontsert.

Osalemine puhkpilli suvelaagrites, Nõmme pasunapäevad, Tallinna trompetipäevad.

Osalemine puhkpilliorkestris.

Õppeaasta jooksul 2 - 4 esinemist.

Õppeaasta lõppeb üleminekukontserdiga (hindeline). 2 - 3 eriilmelist muusikateost.

III aasta

Eesmärgiks on mängida kogu repertuaari kauni tooniga ja tehniliselt ladusalt.

Ansamblimäng.

Heliredelid 6-7 võtmemärgini, D7, >VII7 pööretega, erinevate tempode ja strihhidega, kromaatileine heliredel.

Tasemenäited:

Trompet, kornet, alt, tenor, bariton, tuuba

P. Tsaikovski Napoli tants balletist Luikede järv

A. Mozart Sonatiin

D. Scarlati Sitsiliana

Vurm V. Etüüdid
Hering S. Etüüdid
Arban J. B Trompetikool

Tromboon

V. Vivaldi. Allegro
J. S. Bach. Andante
S. Rahmaninov. Prelüüd
Venglovski, V. Kogutud etüüdid.
Grigorjev, B. Etüüdide kogumik.
Müller, H. Palade kogumik.

Lisategevused:

Osalemine suvelaagrites ja festivalidel, Nõmme pasunapäevad, Tallinna trompetipäevad.
Ansamblid.
Osalemine orkestrites.

Õppeaasta lõpeb lõpueksami-kontserdiga.

1. Suurvorm või osa sellest.
2. 2 eriilmelist muusikateost
3. ansambel

3.6. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE

Maht tundides: II tase ja III tase – 1 rühmatund nädalas, 35 tundi õppeaastas

Õpetuse eesmärgid:

Pillimängu õppimisel peavad tasakaalus olema eriala ja koosmusitseerimine.

Koosmusitseerimisega tuleb alustada juba 1. õppeaastal, mängides alguses koos õpetajaga, hiljem sobivas koosluses kaasõpilastega. Järgides lääne puhkpillikoolituse põhimõtteid, on väga tähtis õppeprotsessis ansamblimängu osa suurendamine.

Kooli ansambli- ja orkestriklassis mängitav repertuaar peab olema õpilastele jõukohane ja soodustama nende erialast arengut.

Ansambli ja orkestri kõlakvaliteet, mängukultuur, aga ka repertuaari omandamise kiirus sõltuvad iga liikme muusikalisest haritusest ning kogemustest oma oskusi praktikas rakendada.

Oluliseks koosmusitseerimise eesmärgiks on paralleelselt ansambli- ja orkestrimängu arendamisega kinnistada õpilase muusikalist kirjaoskust.

Õppe sisu:

Koosmängus saab algaja õpilane musitseerida juba minimaalsete oskustega.

Tähelepanu tuleb pöörata:

- muusikalisele kirjaoskusele;
- strihhidele;
- muusikastiilidele: klassikaline jazz, swing, rock;
- agoogika-, dünaamika- ja tempoterminele, nende kasutamisele.

Rütmiopetus

Pillimängu õppimisel on väga tähtis arendada õpilastes arusaamist rütmist ja kontrolli rütmipulsi üle. Osa õpetajaid panevad algusest peale rõhu toonile ja õigete nootide

mängimisele. Liiga tihti on rütmiõpetus kui kõige tähtsam distsipliin muusika õppimisel jäetud tähelepanuta või on sellele pööratud tähelepanu liiga vähe.

Rütmiline hoolikus ja täpsus mõjutavad intonatsiooni ja ansamblimängu. Rütmilise täpsuse puudumine mõjub ebasoodsalt ka iga noodi alguse ja lõpu intonatsioonile.

Koosmusitseerimine peab andma vajalikud kogemused mängimiseks kollektiivis, sh:

- oskuse jälgida dirigenti;
- oskuse pause lugeda;
- oskuse mängida rühmas - kuulata teisi.

Tähtis on, et iga harjutus või pala õnnestuks esimesel katsel, äärmiselt kahjulik on nn proovimise harjumus.

Õppematerjali jõukohasus, edasiliikumise tempo ja harjutuste ajastamine vastavalt tasemele on tähtsad faktorid koosmusitseerimise arengus.

Motivatsiooni punktid:

- laps teeb hea meelega seda, mis teda huvitab ja talle meeldib;
- eeskujuks on eelkõige õpetaja meeldiv mäng, kontserdid, plaadid jne;
- hea ajend on musitseerimine õpetajaga koos;
- ansamblimängu puhul on tegemist meeskonnatööga;
- oluline on hea repertuaar ja huvitavad kontserdid;
- edukad kontserdid;
- kiitus, esiletõstmine.

Õpilase igakülgse arengu tagamiseks tuleb pidevalt tähelepanu juhtida järgmistele teemadele:

- hingamine. Tuletada alati meelde sügava, mahuka sissehingamise tähtsust;
- pillitoon ehk muusikaline käekiri. Selle saavutamiseks mängida võimalikult palju lüürilisi, laulvaid palasid, pöörates tähelepanu kõla täiuslikkusele ja nootide seotusele;
- oluline on artikulatsiooni selgus, põhistrihhide õige kasutamine;
- intonatsioon. Puhast intonatsioon on määrava tähtsusega, eriti kahe või enama puhkpilli koosmängus;
- rütm. Ainult tugeval rütmitundel põhinev mäng võimaldab saada heaks pillimeheks.

Loomulikult kuuluvad nende üldküsimumuste juurde alati spetsiifilised probleemid:

embouchure, keeletehnika, *legato*, kõigi tehnikate koostöö jne.

Repertuaari näited:

duetid ja triod näit J. Mcrae Duets and trios

P. Weill –Duets või originaalseaded

O. Kask 4 + Ansamblid

Orkestrimuusikat tähtpäevadeks – Marsid , polkad, valsid , foxtrotid jm.

Pop ja jazz - Hal Leonardi kirjastuselt – Santana !, Broadway

Klassikaline - P. Sweeney Pantheon

D. Milhaud - Suite francese

nn. Fanfare koosseis:

J. de Haan Päikesetõus

P. Saucedo Päikeseloojang